

KVALITETSANALYS

För förskola och skola i Nacka 2017

Sammanfattning

Kvalitetsanalysen ger en samlad bild av kvaliteten och måluppfyllelsen i Nackas förskolor och skolor år 2017. Kvalitetsanalysen är en del av det systematiska kvalitetsarbetet för att följa upp och utvärdera kvaliteten i syfte att bidra till att utveckla utbildningen. Analysen baseras på utbildningsnämndens kvalitetssystem som omfattar bland annat enkäter till elever och föräldrar, elevers prov- och betygsresultat, observationer av verksamheten, annan statistik och särskilda undersökningar och uppföljningar. Förskolors och skolors kvalitet har också följts upp genom kvalitetssamtal med de ansvariga huvudmännen.

Förskolan visar mycket god måluppfyllelse vad gäller föräldrars upplevelse av kvaliteten. Det gäller framförallt att verksamheten är stimulerande för deras barn och att barnen trivs. Nästan lika höga resultat får påståenden som mäter trygghet. Observationsrapporterna ger en bild av god och mycket god kvalitet i de flesta av Nackas förskolor som observerats under mätperioden. Oroväckande är den låga andelen förskollärare på en del förskolor. En del huvudmän med endast en förskola kan ha svårigheter att uppfylla skollagens krav på kvalitetsutveckling.

Grundskolans elevresultat är fortsatt mycket goda. Meritvärdet i årskurs 9 är högt (266) och 94 procent av eleverna blev behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram. Jämfört med andra kommuner är resultaten goda. Elever och föräldrar är i hög grad nöjda. Eleverna är mest nöjda med undervisningen, sina lärare och de känner sig trygga. De flesta observationerna visar ett omdöme som motsvarar god eller mycket god kvalitet. Även om grundskolan uppvisar mycket goda resultat på flera områden så finns det vissa utvecklingsområden. Resultaten på elevenkäten har försämrats för områdena stimulans och elevinflytande och alltför många elever upplever att de inte får återkoppling om hur de ska förbättra sina resultat. Några skolor har låg andel lärare med legitimation. Det är generellt svårt att rekrytera utbildad personal till fritidshem och i Nacka är andelen personal med pedagogisk högskoleexamen på fritidshem låg.

Gymnasieskolan i Nacka har mycket goda elevresultat och samtliga utbildningsnämndens indikatorer för elevresultat är uppfyllda. Av alla avgångselever tar 95 procent gymnasieexamen och drygt åtta av tio elever tar gymnasieexamen inom tre år, vilket är mycket bra jämfört med länet och riket. Nacka har en hög andel lärare med legitimation och den har ökat jämfört med tidigare år. I de kommunala skolorna har drygt nio av tio lärare legitimation. Även om mycket är bra finns det områden att utveckla, till exempel ger eleverna låga omdömen på enkätfrågor om motivation och inflytande. Några enheter har låga resultat vad gäller elevers nöjdhet, ett par skolor har låg andel legitimerade lärare och i en av de två observerade skolorna bedömdes kvaliteten vara mindre bra.

Tillgång till förskole- och skolplatser bedöms vara god i såväl ett kortare som i ett längre perspektiv även med hänsyn tagen till att Nacka kommer att få många fler förskole- och skolbarn framöver. Under pågående läsår har det dock varit svårt att tillgodose behovet av skolplatser till nyinflyttade, framförallt i kommundelarna Älta och Boo, men situationen kommer att förbättras de närmaste åren. Utbildningsenheten deltar i kommunens planeringsprocess för att säkra god tillgång till platser framöver.

Inledning	4
Syftet med kvalitetsanalysen	4
Underlag för kvalitetsanalysen	4
Förskola och pedagogisk omsorg	7
Övergripande mål, fokusområden och resultatindikatorer	7
Mycket goda resultat på föräldraenkäten	8
Höga omdömen i observationsrapporterna	9
Tillsyn av fristående förskolor	9
Tillgång till förskollärare – nu och framöver	9
Huvudmannens ansvar brister ibland	10
Tillgång till förskoleplats	10
Förskoleklass, grundskoleutbildning och fritidshem	11
Övergripande mål, fokusområden och resultatindikatorer	11
Goda elevresultat i årskurs 9	13
Alla elever måste få möjlighet att klara skolan	14
Nyanländas resultat	14
Nöjda elever och föräldrar	14
Men resultat för stimulans och inflytande är sämre	15
Många observationer visar på god kvalitet	16
Personalförsörjning nu och framöver	16
Tillgång till skolplatser nu och framöver	17
Elevers digitala kompetens till nya nivåer	17
Gymnasieutbildning	19
Övergripande mål, fokusområden och resultatindikatorer	19
Mycket goda elevresultat för de flesta gymnasieskolor	20
Genomströmning på introduktionsprogrammet	21
Försämrat resultat på elevenkäten	22
God tillgång till rätt utbildad personal	22
Få elever på yrkesprogram	23
Gymnasieplatser när Nacka och länet växer	23
Huvudmännens bedömning av att verka i Nacka	24
Granskning av miljön i förskolor och skolor	25
Åtgärder för att förbättra	26
Utvärdering för utveckling	26
Utvecklingsområden i årets kvalitetsanalys	27
Barn och elever folkbokförda i Nacka	29
Ekonomi	31

Inledning

Kvalitetsanalysen ger en samlad bild av kvaliteten och måluppfyllelsen i Nackas kommunala och fristående förskolor och skolor år 2017. Analysen utgår från utbildningsnämndens mål och fokusområden med tillhörande indikatorer. Kvalitetsanalysen är en del av det systematiska kvalitetsarbetet för att följa upp och utveckla utbildningen för Nackas barn och elever.

I Nackas 150 kommunala och fristående förskolor och skolor fanns det under hösten 25 300 barn och elever, samt 250 barn hos 42 anordnare av pedagogisk omsorg. De flesta av Nackas barn och ungdomar går i förskolor och skolor belägna i kommunen, men en del har valt skolor belägna i andra kommunen. I framförallt gymnasieskolan går en stor andel elever i andra kommuners kommunala och fristående skolor. Till Nackas gymnasieskolor kommer många elever från andra kommuner.

Närmare en fjärdedel, eller 24 600, av Nackas drygt 100 000 invånare återfanns i utbildningsväsendet från förskola till gymnasieskola hösten 2017. I kapitel åtta finns tabeller som bland annat visar barn och -elevantal per skolform.

Syftet med kvalitetsanalysen

Kvalitetsanalys 2017 är en samlad bedömning av kvaliteten i Nackas förskolor och skolor baserad på årets uppföljning och utvärdering. Utgångspunkt för bedömningen är skolans nationella mål och utbildningsnämndens mål som fastställs av kommunfullmäktige. Analysen för varje skolform gäller

- elevresultat,
- upplevd kvalitet enligt enkäter,
- vad externa bedömningar av verksamheterna visar
- förutsättningar för verksamheten, till exempel tillgång till personal
- tillgången till förskole- och skolplatser.

Kvalitetsanalysen visar på starka sidor och utvecklingsområden samt utmaningar och i förekommande fall föreslås åtgärder för fortsatt utveckling. Kvalitetsanalysen arbetas fram av utbildningsenheten och riktar sig till utbildningsnämnden, men är också viktig för andra ansvariga i kommunen och för Nackas förskolor och skolor samt deras huvudmän. Rapporten ger också kommuninvånarna en bild av läget i förskolor och skolor belägna i kommunen.

Kvalitetsanalysen omfattar förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem samt gymnasieskola och gymnasiesärskola. Med begreppet förskola och skola avses fortsättningsvis i texten alla dessa verksamheter.

Underlag för kvalitetsanalysen

Utbildningsnämnden ansvarar för att följa upp och utvärdera måluppfyllelse och kvalitet i utbildningen från förskola till gymnasieutbildning. Detta görs med hjälp av olika underlag:

- Elevers resultat, främst nationella prov och betyg samt elevgenomströmning
- Enkäter till föräldrar och elever
- Observationer i verksamheten av pedagoger från andra kommuner inom VÅGA VISA
- Personalstatistik

Bilden kompletteras med särskilda undersökningar och fördjupade analyser som utbildningsenheten genomfört eller uppdragit åt andra att göra. Utbildningsenheten använder också externa jämförelser och granskningar gjorda av Skolinspektion, Skolverket, Sveriges kommuner och landstings Öppna jämförelser (SKL) samt den tillsyn och insyn i förskolan som utbildningsenheten genomför.

Utbildningsnämnden har genom utbildningsenhetens tjänsteskrivelser kontinuerligt under året tagit del av ovanstående undersökningar och analyser och ibland också beslutat om åtgärder. Tjänsteskrivelserna finns på Nacka kommuns webbplats; [Utbildningsnämndens handlingar 2017](#). Några tjänsteskrivelser kommer att redovisas på nämndens möten i februari och mars 2018. I vissa fall har kompletteringar och bearbetningar gjorts i kvalitetsanalysen jämfört med tjänsteskrivelsen. Nedanstående tjänsteskrivelser ingår i kvalitetsanalysens underlag:

- Digital kompetens i grundskolan (dec 2017)
- Elev- och föräldraenkäter (jun 2017)
- Elever på introduktionsprogrammet (nov 2017)
- Elevresultat (sep 2017 och mar 2018)
- Fonologisk screening i förskoleklass (dec 2017)
- Kontrollbesök våren 2017 (sep 2017)
- Observationer i Våga visa (sep 2017 och feb 2018)
- Personal och barn i förskolan (feb 2018)
- Personalstatistik i skolan (maj 2017)
- Skolvalet (maj 2017)
- Tillsyn och insyn i förskolan (jun och dec 2017)
- Trender i gymnasieskolan (nov 2017)

Ett annat viktigt underlag i årets kvalitetsanalys har varit den kvalitetsuppföljning som utbildningsenheten genomfört under hösten 2017. Utbildningsenheten har träffat huvudmän, som har förskolor och skolor i Nacka, för enskilda samtal om kvalitetetsarbetet i deras verksamheter. Totalt har 62 kvalitetssamtal genomförts med 50 huvudmän. Att antalet samtal är större än antalet huvudmän beror på att huvudman med flera skolformer har haft ett samtal per skolform och med några större huvudmän har samtalen delats upp. Två

huvudmän har inte deltagit¹ och en deltog under 2018. I några fall har huvudmannen representerats av chefen för förskolan eller skolan. Som utgångspunkt för samtalen presenterades utvalda kvalitetsmått gällande huvudmannens enheter. Kvalitetsmått baserades på utbildningsnämndens undersökningar och nationell statistik.

Ytterligare ett underlag är den särskilda studie som genomförts under året om digital kompetens i grundskolan. Ett annat underlag har varit de samtal som utbildningsenheten har genomfört med de grund- och gymnasieskolor som tagit emot flest nyanlända.

¹Mediagymnasiet Nacka strand AB och Nacka Enskilda gymnasium.

Förskola och pedagogisk omsorg

Nedanstående tabell visar hur många barn som fanns i verksamheter belägna i Nacka, oavsett barnens folkbokföringskommun. Totalt gick 6 010 barn i 165 förskolor (44 huvudmän) och 254 barn hos 46 anordnare, tillika huvudmän, av pedagogisk omsorg.

Tabell 1: Antal barn i Nackas förskolor och pedagogisk omsorg oktober 2017

FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	KOMMUNALA FÖRSKOLOR		FRISTÅENDE FÖRSKOLOR/ENHETER		TOTALT	
	Antal barn	Antal förskolor	Antal barn	Antal fsk/anordnare	Antal barn	Antal fsk/anordnare
Förskola	2 837	40	3 086	63	5 923	103
Pedagogisk omsorg	0	0	248	42	248	42

Övergripande mål, fokusområden och resultatindikatorer

Flertalet av utbildningsnämndens fokusområden för förskolan visar mycket god kvalitet, enligt nedanstående indikatorer. Indikatorn att förskolorna ska ha minst 20 procent förskollärare är dock inte uppfylld och det saknas en procentenhet för att målet om nöjda föräldrar per förskola ska vara uppfyllt. Den genomsnittliga bedömningen för observationerna når inte riktigt upp till målvärdet 3,3². Nacka ska vara bland de tre bästa kommunerna enligt målet, när det gäller nöjda föräldrar i enkätundersökningen, men i år var Nacka fjärde bästa kommun.

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla barn och elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2017	Mål 2017
●	Andel föräldrar som anser att verksamheten är stimulerande.	97 %	95 %
●	Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och intressen tas tillvara	87 %	85 %
◆	Extern bedömning av målområdet utveckling och lärande i Våga visa-observationer de två senaste åren	3,2 ³	3,3

² 3,0 innebär god kvalitet, maxvärdet är 4,0, som betyder mycket god kvalitet.

³ Det genomsnittliga värdet baseras på 27 förskolor.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla förskolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Andel förskolor med minst 80 procent nöjda föräldrar.	94 %	95 %
◆	Andel förskolor med minst 20 procent förskollärare.	84 %	90 %

Alla förskolor i Nacka är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2017	Mål 2017
●	Andel föräldrar som anser att barnet är tryggt i förskolan.	96 %	95 %

STARK OCH BALANSERAD TILLVÄXT			
Föräldrar och elever har stora valmöjligheter vid val av skola		Utfall 2017	Mål 2017
●	Det finns tillgång till lediga platser i varje kommundel.	Ja	Ja

MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas förskolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Bland de tre bästa kommunerna avseende andel nöjda föräldrar i enkätundersökning.	Nej, plats 4	Ja

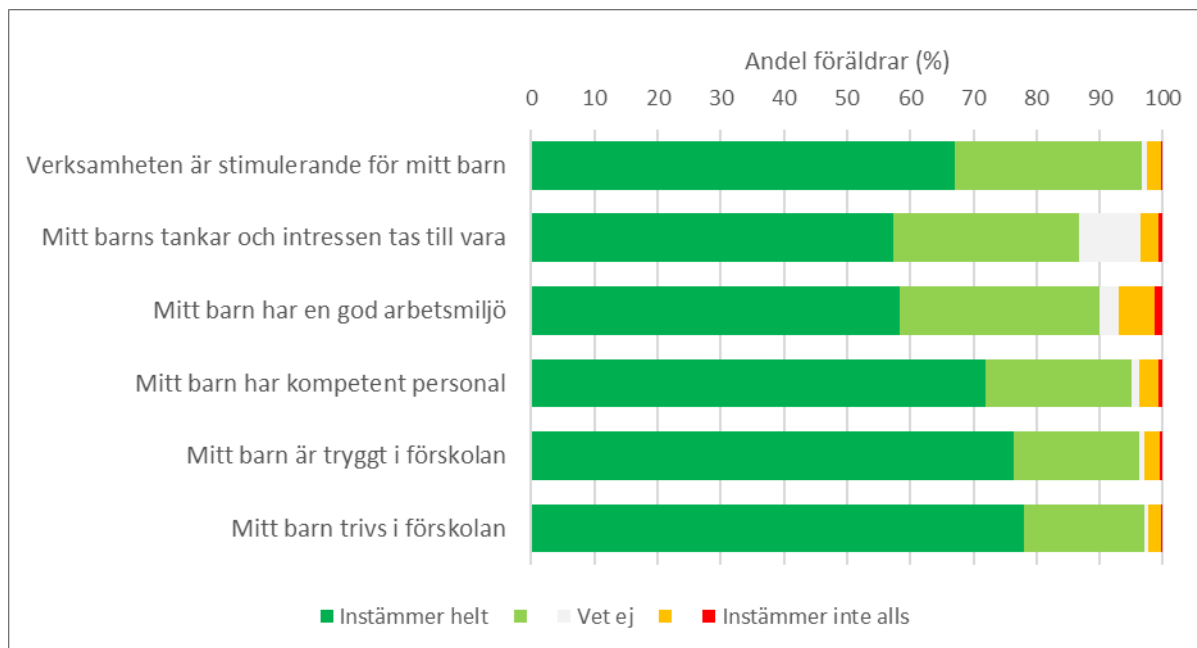
Mycket goda resultat på föräldraenkäten

Föräldrar är generellt sett mycket nöjda med Nackas förskolor och pedagogisk omsorg. Allra högst andel nöjda föräldrar finns i pedagogisk omsorg, där alla föräldrar är nöjda.

Mest nöjda är föräldrarna med att verksamheten är stimulerande för deras barn och att barnen trivs i förskolan. I princip alla föräldrar instämmer i dessa påståenden. Påståenden som mäter att barnen är trygga i förskolan, att öppetiderna passar familjen och att barnet går på den förskola som föräldrarna vill, har näst intill lika höga resultat. I förhållande till andra kommuner ligger Nacka på eller över genomsnittet för jämförbara resultatindikatorer. Sett till den totala nöjdheten placerar sig Nacka som fjärde bästa kommun av de tio som genomfört enkätundersökningen.

Nacka har numera få förskolor som inte når upp till utbildningsnämndens miniminivå om 80 procent nöjda föräldrar på förskolorna. I år är andelen förskolor med minst 80 procent nöjda föräldrar 94 procent, det vill säga 98 av 104 förskolor. När enkätundersökningen genomfördes första gången år 2005 var andelen 86 procent jämfört med årets 94 procent. De flesta av de sex förskolorna under miniminivån år 2017 har en plan för att åtgärda områden som har mindre bra resultat.

Figur 1: Resultat i föräldraenkät, förskola 2017 (fyrgradig skala)

Höga omdömen i observationsrapporterna

I de observationer som har genomförts under de senaste två åren har många förskolor bedömts ha mycket hög kvalitet. Av de 27 observerade förskolorna har 21 stycken ett genomsnittligt värde som innebär god eller mycket god kvalitet. Sett utifrån varje observerat område har *Normer och värden* och *Styrning och ledning* högst genomsnittligt värde.

Sex förskolor har fått ett genomsnittligt värde som innebär att observatörerna bedömt att förskolornas verksamhet är av mindre god kvalitet. Samtliga av dessa förskolor har bedömts lågt inom området *Utveckling och lärande*.

Tillsyn av fristående förskolor

Under året har regelbunden tillsyn genomförts på 62 fristående förskolor och hos en anordnare av pedagogisk omsorg. Den regelbundna tillsynen visar att förskolorna generellt håller god kvalitet inom det pedagogiska området, men drygt en tredjedel av de 62 har haft någon brist som föranlett anmärkning och i några fall även förelägganden. Flest anmärkningar har getts för brister inom områdena systematiskt säkerhetsarbete, lek- och lärmiljön samt huvudmannens ansvar. Fyra förskolor har fått förelägganden eftersom bristerna ansetts vara mer allvarliga. De förskolor som fått anmärkning för bristande huvudmannaskap har samtliga en huvudman som ansvarar för endast en förskola. Utbildningsenheten anser att dessa huvudmän behöver förstå sitt ansvar utifrån bestämmelserna i skollagen bättre. Utbildningsenheten bedömer att i stort sett alla huvudmän är medvetna om de brister som påtalats och också visar en vilja att åtgärda dem.

Tillgång till förskollärare – nu och framöver

Personalstatistik från oktober visar att 16 av 102 förskolor inte når upp till utbildningsnämndens miniminivå om att det ska finnas minst 20 procent förskollärare på varje förskola. Jämfört med föregående år har antalet förskolor som inte når miniminivån

ökat med fyra stycken. Den genomsnittliga andelen förskollärare i kommunen har minskat med en procentenhet till 32 procent, jämfört med föregående år. Det genomsnittliga antalet barn per årsarbetare som arbetar i barngrupp är oförändrat; 5,3. Det är något fler anställda i förskolan som inte har någon utbildning för barn jämfört med föregående år; en ökning från 12 till 14 procent.

Av de 43 huvudmän för förskolorna som utbildningsenheten har träffat under hösten, anser sju att tillgången till rätt utbildad personal är dålig/oroväckande, fem anser att tillgången är bra nu men oroande framöver. De flesta anser att tillgången är god, vilket är lite förvånande med tanke på den låga genomsnittliga andelen förskollärare och att 14 procent av dem som arbetar i förskolan inte har utbildning för arbete med barn.

Utbildningsenheten anser att eftersom förskolan är det första steget i utbildningsväsendet är det viktigt att det finns god tillgång till förskollärare. Det är de som ska leda det pedagogiska arbetet att stimulera och utmana barnen i enlighet med målen i läroplanen.

Huvudmannens ansvar brister ibland

Under hösten har utbildningsenheten träffat 43 huvudmän för Nackas förskolor. Utifrån samtalen kan konstateras att de flesta av huvudmännen har kunskap om sina verksamheter och arbetar för att utveckla kvaliteten. Men utbildningsenheten bedömer att ungefär hälften av de huvudmän som endast har en förskola har sämre kunskaper om verksamheten. Det är därför svårt att bedöma i vilken utsträckning de bedriver kvalitetsutveckling på sina förskolor. Det behöver dock inte betyda att kvaliteten i verksamheten är sämre. Dessa huvudmän har ofta lämnat över en stor del av ansvaret till förskolechefen, som i sin tur kan driva kvalitetsutveckling på förskolan och flertalet av dessa förskolor har mycket goda resultat på föräldraenkäten och inte sällan en hög andel förskollärare. Skollagen är dock tydlig med vad som är huvudmannens ansvar och utbildningsenheten bedömer att det finns en risk om huvudmannen inte har kunskap om vilka krav som ställs på verksamheten och därför inte heller kan driva kvalitetsutveckling.

Tillgång till förskoleplats

Det har under året funnits lediga förskoleplatser i varje kommundel. I Älta har efterfrågan varit stor på grund av inflyttning till området Hedvigslund. Den efterfrågan kunde mötas genom att en förskola öppnade ytterligare en avdelning i januari.

Den kommande efterfrågan på förskoleplatser bör vara tillgodosedd genom att förskolor planeras där nya bostäder kommer att byggas. Detta sker i kommunens planprocess. Planeringen av förskoleplatser i nybyggnadsområden är beroende av ett flertal aktörer, vilket gör att processen ibland är svår att överblicka. Dessutom förkommer det ibland förskjutningar i byggprojekt vilket kan innebära att planerade förskolor fördröjs. Följden kan då bli underskott i utbudet av förskoleplatser under en period. Utbildningsenheten följer och bevakar dessa processer kontinuerligt.

Förskoleklass, grundskoleutbildning och fritidshem

Nedanstående tabell visar hur många elever som gick i skolor belägna i Nacka, oavsett elevernas folkbokföringskommun. Totalt gick 14 431 elever i 37 skolor (14 huvudmän). Under året har en skola startat sin verksamhet i Nacka, och en skola har flyttat⁴.

Tabell 2: Antal elever i Nackas skolor oktober 2017 (förskoleklass, fritidshem och grundsärskola ingår i enheter för grundskola).

SKOLFORM	KOMMUNALA SKOLOR		FRISTÅENDE SKOLOR		TOTALT	
	Antal elever	Antal skolor	Antal elever	Antal skolor	Antal elever	Antal skolor
Förskoleklass	1 130	20	287	12	1 417	32
Grundskola	9 796	21	3 124	16	12 920	37
Grundsärskola	90	7	4	3	94	10
Fritidshem	4 686	22	1 122	13	5 808	35

Övergripande mål, fokusområden och resultatindikatorer

Tre av de fyra resultatindikatorerna som mäter elevresultat når upp till utbildningsnämndens målvärden. Indikatorn som mäter andelen elever i årskurs 9 som blir behöriga till yrkesprogram ligger något under målvärdet. Indikatorn som gäller nyanlända elevers resultat når inte heller målvärdet, men antalet elever är dock litet, vilket innebär att det är svårt att dra slutsatser av utfallet.

Indikatorerna som mäter stimulans, inflytande och trygghet når inte upp till utbildningsnämndens mål. Det gör inte heller indikatorn som mäter andel skolor med minst 80 procent nöjda elever. Andelen som får sitt förstahandsval når nästan målnivån.

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla barn och elever utvecklas maximalt		Utfall 2017	Mål 2017
	Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram.	94 %	96 %
	Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9.	266	265

⁴ Ebba Braheskolan har startat, medan Snitz har flyttat.

Alla barn och elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Andel elever som tycker det är roligt att lära sig saker/ anser att skolarbetet gör dem så nyfikna att de får lust att lära mer.	66 %	75 %
◆	Andel elever med inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll	66 %	70 %
◆	Extern bedömning av målområdet kunskaper i Våga visa-observationer de två senaste åren	3,1 ⁵	3,3

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla skolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Andel skolor med minst 80 procent nöjda elever	70 %	85 %
●	Andel skolor med positiv salsavvikelse både vad gäller meritvärde och andel som nått kunskapskraven i alla ämnen.	64 %	64%
Alla skolor i Nacka är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Andel elever som är trygga i skolan.	88 %	95 %

STARK OCH BALANSERAD TILLVÄXT			
Föräldrar och elever har stora valmöjligheter vid val av skola		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Andel elever som får den skola de valt i första hand.	89 %	90 %

MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas skolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Bland de tio bästa kommunerna i landet avseende SKL:s sammanvägda resultat och bland de tre bästa när det gäller nöjda elever.	Ja (plats 7) Nej (plats 4)	Ja

⁵ Det genomsnittliga värdet baseras på tio skolor.

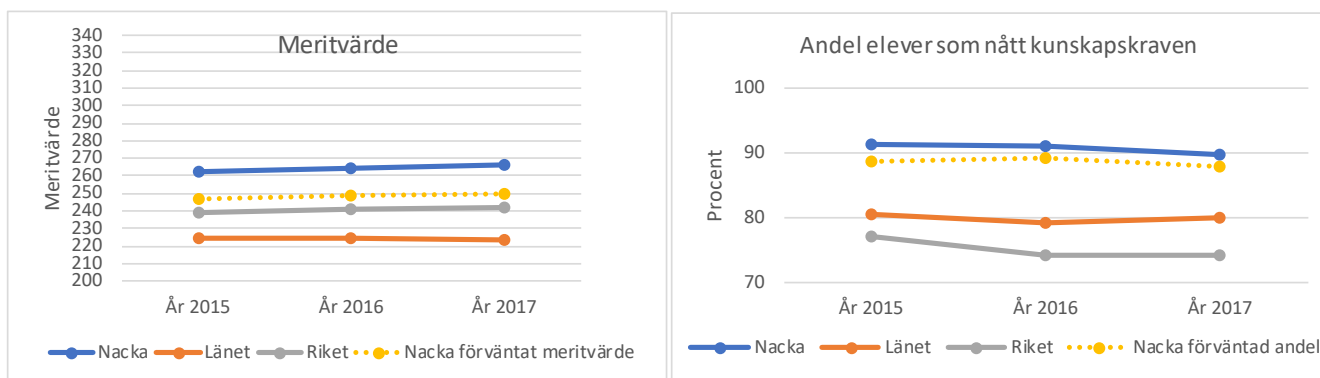

Alla elever klarar skolan inom avsedd tid		Utfall 2017	Mål 2017
●	Andel elever som nått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9.	90 %	88 %
Nyanlända elever i Nacka kommer snabbt in i skolan och får en god grund för högre studier och arbetsliv		Utfall 2017	Mål 2017
■	Andel nyanlända elever som blir behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram när de går ut årskurs 9.	39 %	50 %

Goda elevresultat i årskurs 9

Elevresultaten i Nackas grundskolor fortsätter att ligga på en hög nivå. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 var 266 poäng våren 2017. Av alla elever i årskurs 9 blev 94 procent behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram och 90 procent nådde kunskapskraven i alla ämnen. Det är höga nivåer, även om resultatet för de två sistnämnda måtten minskat något sedan förra året.

Figur 2: Meritvärde samt andel elever som nått kunskapskraven för årskurs 9 över tid och jämfört med Stockholms län och riket

Nackas resultat ligger också mycket bra till jämfört med andra kommuner, vilket visar sig bland annat i SKL:s Öppna jämförelser, där Nacka placerat sig bland de tio bästa kommunerna i Sverige de senaste sex åren avseende det sammanvägda mått som beräknats av olika resultatmått. Det är bara två kommuner, Nacka och Lidingö, som har placerat sig bland de tjugo bästa sedan det sammanvägda måttet började redovisas. Nacka ligger 2017 på sjunde plats av landets kommuner. Placeringen är densamma sett till samtliga skolor i kommunen som för enbart de kommunala.

Elevresultaten är höga också när hänsyn tas till att Nacka har en gynnsam elevsammansättning, alltså en hög utbildningsnivå bland föräldrarna. Resultatet ligger särskilt högt i förhållande till det förväntade modellberäknade värdet i SKL:s modell när det gäller meritvärdet. Även andelen behöriga till yrkesprogram och andelen som nått kunskapskraven i alla ämnen ligger tydligt över det förväntade värdet. Sju av elva skolor har i Skolverkets salsamodell värden över vad som förväntas utifrån elevernas bakgrundsfaktorer. Av de övriga fyra skolorna är det bara en som tydligt avviker, medan de tre övriga ligger nära eller på det förväntade värdet när det gäller andelen elever som når kunskapskraven.

Alla elever måste få möjlighet att klara skolan

Utbildningsenheten har i flera omgångar diskuterat elevresultaten med Nackas rektorer i så kallade resultatdialoger. Resultatdialogerna visar att flertalet skolor bedriver ett aktivt arbete för att följa och analysera elevers resultat. De senaste resultatdialogerna med rektorerna för årskurs 9 visade de flesta hade de en god bild av vilka elever som var i riskzonen för att inte nå behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. Det är dock värt att reflektera över att trots att skolorna identifierat elevernas svårigheter redan i årskurs 7, så blev en del av dessa elever inte behöriga. Rektorerna menar att detta beror på elevernas stora behov eller höga frånvaro.

I de resultatdialoger som genomförts under de senaste åren finns ett återkommande mönster hos rektorerna. Skolor med goda elevresultat menar i hög grad att detta är ett resultat av skolans insatser, medan skolor med sämre elevresultat i hög grad menar att detta beror på elevernas svårigheter.

Utbildningsenheten anser det oroande att rektorer på skolor med lägre resultat i så hög grad lyfter fram elevernas svårigheter som förklaring. Det finns en risk att den förklaringen överskuggar skolans ansvar att stödja alla elever. Skolans uppdrag enligt läroplanen är att arbeta så att alla elever når kunskapskraven.

Nyanländas resultat

Våren 2017 var det 33 elever i årskurs 9 som var nyanlända, det vill säga de hade kommit till Sverige i årskurs 6 eller senare. Resultaten för de dessa elever varierar – en del har fått mycket goda resultat, medan andra enbart har fått godkänt i enstaka ämnen. Av de 33 eleverna blev 39 procent behöriga till gymnasiet, vilket är något lägre än året innan, då andelen var 44 procent. Elever som har gått i skolan längre tid i Sverige har i genomsnitt högre resultat.

Utbildningsenheten bedömer att det är viktigt att fortsätta att följa de nyanlända elevernas resultat, men eftersom det är relativt få elever är det dock svårt att dra säkra slutsatser.

Nöjda elever och föräldrar

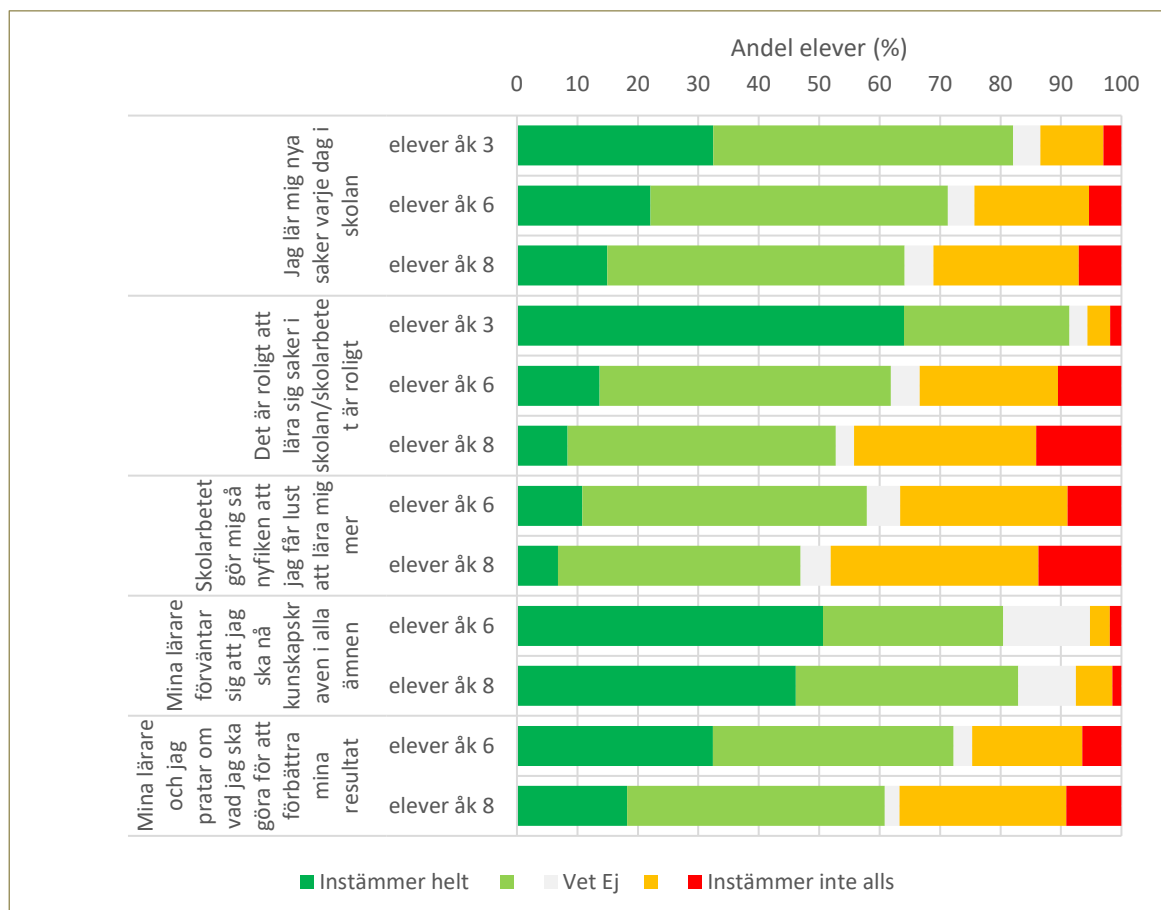
Elever och föräldrar är i hög grad nöjda med sin grundskola (88 procent av föräldrarna och 84 procent av eleverna). Eleverna är i hög utsträckning nöjda med undervisningen och sina lärare. Närmare nio av tio elever känner sig trygga, men det är en bit kvar till målvärdet 95 procent. Föräldrar instämmer framförallt i att barnet trivs, är tryggt, har kompetenta lärare och går på den skola som föräldern vill. Cirka nio av tio instämmer i dessa påståenden. Elever i de lägre årskurserna är i högre utsträckning nöjda med skolan än de i högre årskurser. Detta gäller även i viss mån föräldrar. Detta mönster finns även i andra kommuner och är årligen återkommande. Enkätundersökningen till elever och föräldrar genomförs i sammanlagt tio kommuner. Nackas resultat ligger på genomsnittet eller strax över genomsnittet beroende på svarsgrupp och frågeområde. Sammantaget ligger Nackas resultat i elevenkäterna på plats fyra av kommunerna.

I SKL:s Öppna jämförelser redovisas i år jämförelser när det gäller elevers syn på skolan baserat på Skolinspektionens elevenkät för elever i kommunala grundskolor. Nacka tillhör, när det gäller årskurs 9, de kommuner som har allra högst resultat. Andelen elever som svarar

positivt ligger högt på tio av de elva frågorna som redovisas. Nackaeleverna är nöjda med sin skola och känner sig trygga i hög grad. I enkätsvaren för elever i årskurs 5 är Nackas resultat närmare genomsnittet.

Figur 3: Resultat i elevenkät, grundskolan 2017 (fyrgradig skala)

Men resultat för stimulans och inflytande är sämre

Resultaten i elevenkäterna är goda när det gäller frågor om skolan och lärarna, men när det gäller stimulans och inflytande är resultaten sämre. Till exempel är det knappt sex av tio elever i årskurs 6 och varannan elev i årskurs 8 som instämmer i att skolarbetet ger lust att lära mer och att eleverna är med och utvärderar undervisningen. Färre än sex av tio svarar att eleverna är med och bestämmer om hur de ska arbeta med olika arbetsuppgifter. Resultaten för dessa frågor har sjunkit sedan föregående år, men Nackas resultat ligger ändå över genomsnittet för samtliga kommunerna som genomfört samma undersökning. Även i flera av de andra kommunerna har resultaten sjunkit på dessa områden.

Ungefär sju av tio elever vet vad de ska kunna för att nå kunskapskraven och åtta av tio att tycker att lärarna förväntar sig att de ska nå dem. Vikten av återkoppling har betonats under senare år, men bara 77 procent av eleverna i årskurs 6 och 61 procent i årskurs 8 menar att de pratar med sin lärare om vad de ska göra för att förbättra sina resultat. Resultaten på dessa påståenden är strax över eller på genomsnittet för kommunerna. Elevernas bedömning av tryggheten har också gått ned, men resultatet är på genomsnittet för kommunerna.

Utbildningsenheten menar att elevernas bedömningar av sin skolvardag behöver tas på allvar. Forskning har enligt SKL:s Öppna jämförelser visat på starka belägg för koppling mellan motivation och informativ återkoppling och tydligt kommunicerade förväntningar.

Som tidigare påpekats är elever och föräldrar i hög grad nöjda med sin grundskola. I den senaste enkätundersökningen var det emellertid bara 23 av de 33 grundskolorna som nådde upp till miniminivån att 80 procent av eleverna ska vara nöjda med sin skola, en nedgång sedan året innan.

Utbildningsenheten menar att detta är oroande, även om flera skolor ligger nära 80-procentsgränsen. Utbildningsenheten har haft samtal med respektive skolledning på de skolor som inte nått upp till miniminivån och kan konstatera att de flesta är medvetna om resultaten och har en plan för hur de ska förbättra sina resultat.

Många observationer visar på god kvalitet

Flera grundskolor har bedömts ha hög kvalitet i de observationer som har genomförts under de senaste två åren. Av de tio observerade skolorna har åtta ett genomsnittligt värde som innebär god eller mycket god kvalitet. Det område som har högst omdöme på de tio skolorna är *Styrning och ledning* följt av *Normer och värden*, medan den genomsnittliga bedömningen är lägst för *Bedömning och betyg*. Det finns enstaka skolor med mindre bra bedömningar på genomförda observationer.

Personalförsörjning nu och framöver

Andelen lärare med lärarlegitimation i Nackas grundskolor var 75 procent i oktober 2016, vilket är något högre än året innan och än i riket. Men andelen varierar mellan skolorna. På sex grundskolor, varav fem är fristående, var andelen lägre än 60 procent. Tillgången till legitimerade lärare varierar en del mellan ämnen och sämst är tillgången i svenska som andraspråk och teknik.

Fem av tretton huvudmän för grundskolan menar att tillgången till rätt utbildad lärare i grundskolan är dålig. Tre huvudmän menar att tillgången är bra nu, men oroande framöver. Den kommunala huvudmannen menar att tillgången till personal med rätt utbildning är bra nu, men oroande framöver när det gäller sarskolan.

Flera huvudmän anser att det är svårt att rekrytera utbildad personal till fritidshem. Andelen personal i Nackas fritidshem med pedagogisk högskoleexamen var enligt SCB:s statistik 26 procent i oktober 2016, vilket är en liten minskning jämfört med året innan. Andelen varierar en hel del mellan skolorna i kommunen. Nackas andel var högre än i länet i genomsnitt, men lägre än i riket.

Utbildningsenheten menar att tillgången till utbildad personal är ett mycket angeläget utvecklingsområde om Nacka ska fortsätta att ha en hög måluppfyllelse framöver. När Nacka växer och fler lärare och pedagoger kommer att krävas är det av stor betydelse att skolorna i Nacka ses som attraktiva arbetsgivare. Det är också avgörande att tillräckligt många lärare

utbildas för att möta framtida behov inom grundskola, fritidshem och särskola, vilket är ett nationellt ansvar.

Tillgång till skolplatser nu och framöver

Knappt nio av tio elever fick plats på den skola de valt i första hand till hösten 2017, vilket innebar att utbildningsnämndens mål nästan nåddes. Andelen var högre för val till förskoleklassen (96 procent) än för val till årskurs 7 (76 procent). De kommunala skolorna Eklidens skola och Myrsjöskolan är mycket populära skolor för de elever som ska börja årskurs 7, medan de populäraste fristående skolorna inte har någon antagning till årskurs 7. I de fristående skolor som har årskurs 7–9 har eleverna oftast antagits redan till årskurs 4 eller 6.

Det är en utmaning att säkra god tillgång till platser i grundskolan när Nacka växer. För att kundvalssystemet ska fungera krävs dessutom ett visst överskott på platser. Den planering som finns tillgodoser den ökade efterfrågan på platser som bostadsbyggandet innebär, men en riskfaktor är att planerade skolor försenas och inte blir klara i takt med de nya bostäderna.

Under pågående läsår har det varit svårt att tillgodose behovet av skolplatser till nyinflyttade, framförallt i kommundelarna Älta och Boo. Antalet skolplatser kommer att öka i dessa områden då utbyggnad av Johannes Petri skola och Boo gårds skola kommer att ske de närmsta åren. I Älta kommer en ny skola att byggas och den planeras vara färdig inom några år. Den ersätter Stavsborgsskolan och tidigare Strandparksskolan och kommer att ha fler skolplatser än vad som finns idag.

Elevers digitala kompetens till nya nivåer

En studie har genomförts för att få en bild av nuläget när det gäller den digitala kompetensen i Nackas grundskolor. Resultatet visar att elevernas generella kompetens är hög. Eleverna känner trygghet i att använda digitala enheter och verktyg och de uttrycker en säkerhet i användningen av olika digitala resurser och internet. Studien visar att användningen och förtrogenheten har kommit upp på en hög nivå vad gäller det dagliga arbetet, men det är inte tydligt hur den utvecklas vidare på de sex skolorna där studien fördjupats. Mer kreativa, problemlösande och innovativa arbetssätt och tillämpningar förekommer, men kan ses som undantag menar utredarna.

Digital kompetens var också ett tema i kvalitetssamtalen med huvudmännen. Flertalet huvudmän arbetar aktivt med dessa frågor, och längst har man kommit inom områden som information, kommunikation och att skapa innehåll medan det finns mer att göra när det gäller kreativitet, programmering och säkerhet. Programmering är det område som flest arbetar med att utveckla.

Läroplanen för grundskolan har förtydligats när det gäller digital kompetens och lyfter nu fram bland annat programmering, kreativitet och källkritik. Utbildningsenheten bedömer att det är viktigt att utvecklingsarbetet stärks och intensifieras inom detta område. Digital kompetens kommer därför att vara huvudtema på den kvalitetsdag som utbildningsenheten

ordnar i februari för chefer och huvudmän i Nacka. I kommunens elevenkät som genomförs i början av 2018, ställs en fråga för att fånga elevernas bedömning av sin digitala kompetens.

Gymnasieutbildning

Nedanstående tabell visar hur många elever som fanns i skolor belägna i Nacka, oavsett elevernas folkbokföringskommun. Totalt gick 4 952 elever i 10 olika gymnasieskolor (8 huvudmän) och 20 gymnasiesärskoleelever gick på tre olika enheter.

Tabell 3: Antal elever i Nackas gymnasieskolor oktober 2017

SKOLFORM	KOMMUNALA SKOLOR		FRISTÅENDE SKOLOR		TOTALT	
	Antal elever	Antal skolor	Antal elever	Antal skolor	Antal elever	Antal skolor
Gymnasieskola	2 659	3	2 293	7	4 952	10
Gymnasiesärskola	20	3	-	-	20	3

Övergripande mål, fokusområden och resultatindikatorer

Samtliga resultatindikatorer som mäter elevresultat når utbildningsnämndens målvärden. Däremot når inte indikatorer som mäter stimulans och inflytande upp till målvärdena. Det gör inte heller indikatorn som mäter trygghet i skolan. Endast hälften av skolorna når upp till utbildningsnämndens miniminivå för andelen elever som kan rekommendera sin skola. Endast två gymnasieskolor har observerats under perioden, varav en fick låga omdömen.

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA				
Alla barn och elever utvecklas maximalt			Utfall 2017	Mål 2017
●	Andel elever som får gymnasieexamen av alla avgångselever.		95 %	95 %
●	Genomsnittlig betygspoäng för avgångselever		15,2	15,1

Alla barn och elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära			Utfall 2017	Mål 2017
◆	Andel elever som anser att undervisningen motiverar till att lära sig mer.		44 %	55 %
◆	Andel elever som kan påverka arbetsättet under lektionerna.		36 %	45 %
■	Extern bedömning av målområdet kunskaper, i Våga visa-observationer de två senaste åren		2,8 ⁶	3,3

⁶ Det genomsnittliga värdet baseras på två gymnasieskolor.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla skolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Andel skolor med minst 80 procent elever som kan rekommendera sin skola till andra elever.	50 %	60 %
●	Andel skolor där andelen avgångselever med gymnasieexamen uppgår till minst 90 procent.	78 %	77 %
Alla skolor i Nacka är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Andel elever som är trygga i skolan	92 %	95 %

MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas skolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2017	Mål 2017
◆	Bland de tio bästa kommunerna i landet avseende betygspoäng och bland de tre bästa kommunerna avseende andel nöjda elever i enkätundersökning	-Nej plats 16 -Uppgift saknas ⁷	Ja
Alla elever klarar skolan inom avsedd tid		Utfall 2017	Mål 2017
●	Andel elever som får gymnasieexamen inom tre år.	83 %	77 %
Nyanlända elever i Nacka kommer snabbt in i skolan och får en god grund för högre studier och arbetsliv		Utfall 2017	Mål 2017
-	Andel elever på språkintröduktion som går vidare till nationella program.	- ⁸	50 %

Mycket goda elevresultat för de flesta gymnasieskolor

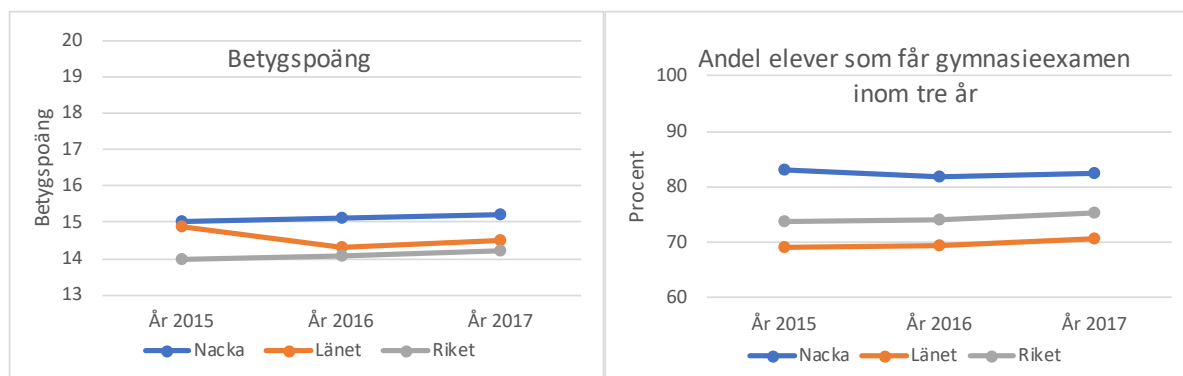
Gymnasieskolorna i Nacka har generellt sett mycket goda elevresultat. I Nackas skolor klarar 83 procent att ta gymnasieexamen inom tre år. Jämfört med både länet och riket har Nacka bättre resultat. Det gäller även betygspoängen som i Nacka är 15,2, vilket är 16:e bästa av kommunerna i landet. Av avgångseleverna tar 95 procent gymnasieexamen och detta mått, liksom betygspoängen, är i år det bästa i Nacka sedan nuvarande gymnasieskola (Gy11) infördes.

⁷ Storsthlm redovisar inte resultaten per kommun, men Nacka ligger över genomsnittet i länet.

⁸ Kan ännu ej redovisas.

Figur 4: Betygspoäng och andel elever som fått gymnasieexamen-över tid och jämfört med Stockholms län och riket

SKL:s Öppna jämförelser visar resultaten för de kommunala skolorna. Nacka placerar sig på andra plats av samtliga kommuner i landet. Drygt åtta av tio elever tog gymnasieexamen inom tre år på de kommunala gymnasieskolorna. Ingen annan kommun i länet var i närheten av en så hög andel som Nacka. Genomströmningen är hög både på högskoleförberedande program och på yrkesprogram. Den höga andelen för de kommunala skolorna i Nacka beror delvis på en gynnsam elevsammansättning. Om hänsyn tas till bakomliggande faktorer som föräldrars utbildningsnivå med mera blir placeringen 56, vilket är det bästa resultatet i länet.

När det gäller betygspoängen placerar sig Nackas kommunala skolor på plats 13. Med hänsyn till ett modellberäknat värde för betygspoängen hamnar Nackas kommunala skolor på det förväntade värdet och placerar sig på plats 93. Jämfört med enbart länets kommuner placerar sig Nacka på en sätteplats.

Öppna jämförelser visar också hur stor andel av eleverna som är folkbokförda i Nacka som får sin gymnasieexamen inom tre år. Där placerar sig Nacka som nummer 49 av samtliga kommuner och på plats nio när det gäller betygspoängen.

Två fristående gymnasieskolor nådde inte upp till utbildningsnämndens miniminivå om andel avgångselever med gymnasieexamen. Den ena skolan var nära målvärdet medan den andra var ganska långt ifrån.

Genomströmning på introduktionsprogrammet

Utbildningsenheten har följt upp hur det har gått för de elever som började första året på någon av introduktionsprogrammets inriktningar förra hösten. Nästan hälften av eleverna var ett år senare kvar i samma utbildning som de påbörjade, 12 procent fortsatte på ett nationellt program och 11 procent övergick till det kommunala aktivitetsansvaret. Flest elever återfinns på språkinträdning och närmare 30 procent av eleverna finns inte längre i Stockholms läns databas. En del kan ha avvisats och en del har flyttat. Av de 62 elever som finns kvar i Nacka går sex på nationellt program och två på ett annat introduktionsprogram. Få elever går med andra ord vidare i utbildningssystemet efter ett år på språkinträdning.

Utbildningsenheten har träffat rektorerna för dessa samt andra nyckelpersoner och samtalat om styrkor och utmaningar. Gemensamt för skolorna är ett starkt engagemang för nyanlända elevers lärande och också deras sociala situation.

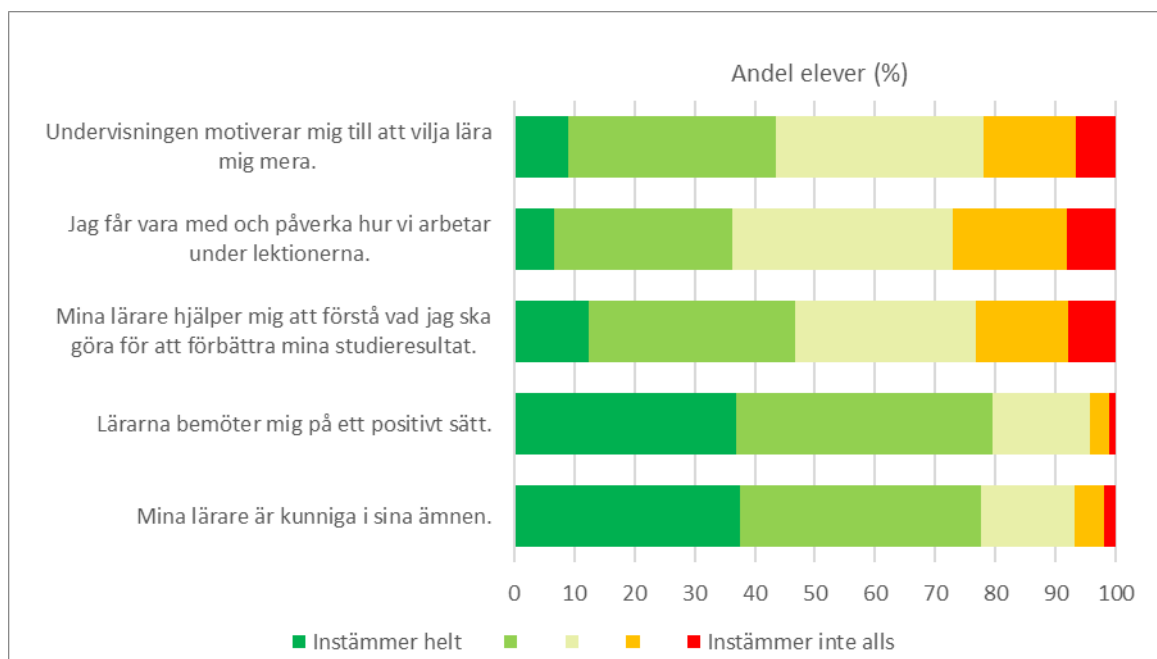

Försämrat resultat på elevenkäten

Drygt sju av tio elever kan rekommendera sin skola till andra, vilket är ett högre resultat än i länet, men det har sjunkit jämfört med föregående år. Även i länet som helhet har resultatet försämrats något. Lägst omdömen ger eleverna på enkätfrågor om motivation, information och inflytande på arbetssätt. Resultaten på dessa områden har också sjunkit jämfört med föregående år och är också lägre än i länet. Liksom för Nacka har länet totalt sett sämst resultat på frågor som rör elevers inflytande. På fyra gymnasieskolor i Nacka har resultaten om inflytande dock förbättrats för alla enkätfrågor inom området. Minst nöjda är eleverna på en av de fristående gymnasieskolorna där knappt var tionde elev kan rekommendera sin skola.

Fyra av åtta gymnasieskolor når inte upp till utbildningsnämndens miniminivå om andelen elever som kan rekommendera sin skola. En skola har försämrat sina resultat på samtliga områden och samma skola har också fått låga bedömningar på observationen som genomfördes för drygt ett år sedan.

Figur 5: Resultat i elevenkät, gymnasieskolan år två, 2017 (femgradig skala)

God tillgång till rätt utbildad personal

Nacka har i jämförelse med riket en hög andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i gymnasieskolan, likaså en hög andel lärare med legitimation. Det senare måttet har ökat med fyra procentenheter jämfört med föregående år. För båda måtten gäller att de kommunala enheterna har en mycket hög andel, drygt nio av tio lärare har legitimation. Två fristående gymnasieskolor har lägre andel lärare med lärarlegitimation än 60 procent. Andelen legitimerade lärare för samtliga gymnasieskolor i Nacka är högst i ämnena biologi, filosofi, geografi, musik och kemi, där alla har legitimation.

I samtal med huvudmännen för Nackas gymnasieskolor framkommer att det finns en oro inför framtida personalförsörjning, framförallt när det gäller vissa ämnen.

Få elever på yrkesprogram

Nacka har få elever som studerar på yrkesprogram, både jämfört med länet och framförallt jämfört med riket. Minskningen av elevantalet på yrkesprogram är ett problem för hela landet. Enligt branschorganisationer och olika myndigheter kommer följderna bli en brist på kompetenta yrkespersoner i framtiden.

Gymnasieplatser när Nacka och länet växer

Nacka kommun växer och det finns ett stort behov av gymnasieplatser framöver, såväl i Nacka som i hela länet. Eftersom länet har en gemensam gymnasierregion är det viktigt att kommunförbundet Storsthlm arbetar för att säkerställa att det finns ett varierat utbud som kan möta efterfrågan.

Utbildningsenheten följer och deltar i kommunens planprocess för att bygga nya gymnasieskolor i kommunen.

Huvudmännens bedömning av att verka i Nacka

I slutet av året genomförde utbildningsenheten en enkätundersökning i syfte att få veta hur huvudmännen upplever att det är att verka i Nacka kommun. Resultatet visar att huvudmännen i hög grad är nöjda med utbildningsenheten när det gäller kommunikation, information och kvalitetsarbete. Minst nöjda är de med nivån på den ekonomiska ersättningen.

Huvudmännen fick också utifrån en tiogradig skala bedöma hur nöjda de är med att bedriva verksamhet i Nacka kommun och genomsnittet blev 8,3.

En sambandsanalys visar att den fråga som samvarierar mest med huvudmännens nöjdhet är att de uppfattar att de är en viktig del i Nacka kommuns utbildningssystem. Därefter kommer frågor som handlar om Nacka 24, det administrativa systemet som används, och att regelverket är tydligt.

Huvudmännens bedömning av hur det är att verka i Nacka är också en av utbildningsnämndens resultatindikatorer. Eftersom undersökningen är ny finns ingen beslutad målnivå för resultatindikatorn 2017. För 2018 är målvärdet 80 procent.

91 procent av huvudmännen uppgav att de var nöjda eller mycket nöjda (de svarade 7 – 10 på en 10-gradig skala) med att verka i Nacka. Svaren har viktats i förhållande till antalet enheter per huvudman. Resultatet för 2017 överträffar alltså målet för 2018.

STARK OCH BALANSERAD TILLVÄXT			
Det är attraktivt att driva förskola och skola i Nacka		Utfall 2017	Mål 2017
	Andel huvudmän som är nöjda eller mycket nöjda med att verka i Nacka	91 %	-

Granskning av miljön i förskolor och skolor

Fokusområdet som mäter att alla förskolor och skolor är goda miljöer för utveckling och lärande följs upp på två sätt, dels genom föräldrars och elevers enkätsvar om trygghet, som redovisats i avsnitten om respektive skolform, dels genom bedömningar av miljön i tillsyn. Utbildningsenheten har utrett hur bedömningar från miljötillsyn kan användas. Arbetsmiljöverkets granskningar bedöms som mindre lämpliga då de sker mer sällan och främst avser personalens arbetsmiljö.

Kommunens miljötillsyn ger ett mer relevant underlag och allvarliga brister som leder till förelägganden ger viktiga signaler. Under året har kommunens miljöenhet utfört tillsyn på 80 förskolor och skolor. Området som granskades var förskolornas och skolornas egenkontroll av ventilation.

Miljöenheten beslutade att inte förelägga några enheter, men det noterades att en del enheter hade vissa mindre brister.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla förskolor och skolor är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2017	Mål 2017
	Andel förskolor och skolor utan föreläggande vid kommunens miljötillsyn.	100 %	-

Åtgärder för att förbättra

I kvalitetsanalysen ger utbildningsenheten en samlad bild av kvaliteten i Nackas utbildningsystem. Men hur kan kvalitet och måluppfyllelse öka ytterligare? Och hur kan de olika utvecklingsområden och utmaningar som identifierats hanteras?

För en sådan analys är det viktigt att förstå hur styrning och ansvarsfördelning ser ut i Nacka. I Nackas utbildningspolitiska strategi slås det fast att utbildningsnämnden i Nacka har rollen att företräda medborgarna. Utbildningsnämnden ska verka för hög måluppfyllelse på utbildningsområdet.⁹ Uppföljning och utvärdering är enligt den utbildningspolitiska strategin ett av utbildningsnämndens sätt att stödja och stimulera utveckling i verksamheten. Strategin betonar också vikten av fria och självständiga förskolor och skolor som tar ansvar för sin utveckling samt betydelsen av att föräldrar och elever aktivt väljer förskola och skola.

Utbildningsenheten är den tjänstemannaorganisation som arbetar med att genomföra utbildningsnämndens uppdrag.

Utvärdering för utveckling

Utbildningsnämndens roll innebär både att redovisa kvaliteten och att driva kvalitetsutveckling – och därmed ökad måluppfyllelse. Enligt den utbildningspolitiska strategin är uppföljning och utvärdering ett av utbildningsnämndens sätt att stödja och stimulera utveckling i verksamheten. Redovisningarna av kvalitet ska vara relevanta och stödja förskolors och skolors kvalitetsarbete.

En viktig del i utbildningsnämndens kvalitetssystem är reflektion och dialog om resultaten mellan utbildningsenheten och de ansvariga för verksamheterna. Det sker till exempel när en förskola eller skola observerats, i resultatdialoger om elevresultat samt i kvalitetssamtal som innebär en bredare genomgång av olika aspekter på kvalitet. Ambitionen på dessa möten är att förstå och tolka de olika resultaten och bilderna som ges. Uppföljningar visar att mötena är uppskattade av chefer och huvudmän och leder till konkreta förändringar i verksamheten. Utbildningsenheten ordnar också seminarier och möten för att uppmärksamma olika frågor.

Informationen om kvaliteten i kommunens förskolor och skolor är transparent och redovisas också för föräldrar och elever och andra kommuninvånare i webbtjänsten Jämföraren som ger föräldrar information inför valet av skola och på kommunens webbplats.

⁹ Utbildningsnämnden är inte ansvarig för driften av de kommunala förskolorna och skolorna i kommunen, det är kommunstyrelsens verksamhetsutskott.

Utvecklingsområden i årets kvalitetsanalys

Utbildningsenheten menar att det här arbetssättet är effektivt för att driva kvalitetsutveckling. Arbetssättet är också lämpligt för att hantera flera av de utvecklingsområden som årets kvalitetsanalys identifierat för att säkra en fortsatt hög måluppfyllelse i Nacka.

Det är till exempel viktigt att fortsätta att följa upp, diskutera och redovisa elevernas syn på sin utbildning. Det ger skolorna underlag för sitt kvalitetsarbete. Elevernas bedömningar på elevenkäten är oroande låga när det gäller utmaningar, inflytande och återkoppling, särskilt i gymnasieskolan. Enkätresultaten har diskuterats med huvudmännen i kvalitetssamtalen och utbildningsenhetens bedömning är att enkätresultaten är viktiga i skolornas kvalitetsarbete. Resultaten kommer också tas upp i kvalitetsuppföljningen med Nackas rektorer hösten 2018.

Utbildningsenheten kommer också att fortsätta följa och redovisa tillgången till utbildad personal per förskola och skola.

Kvalitetsanalysen visar också att det finns en del förskolor och skolor där resultaten i olika avseenden inte når upp till den lägsta godtagbara miniminivå som utbildningsnämnden beslutat om. I vissa fall finns andra indikationer på tydliga brister, till exempel genom en observation. Utbildningsenheten träffar skolledningen på dessa förskolor och skolor, så kallade kontrollbesök, för att säkra att de arbetar för att utveckla kvaliteten. De kontrollbesök som genomfördes med anledning av att en del skolors låga resultat i elev- och föräldraenkäter visade att flertalet av dessa enheter hade en plan för sitt utvecklingsarbete. De uppskattade också att samtala med utbildningsenheten om de utmaningar de stod inför.

När det gäller förskolor har utbildningsnämnden till skillnad från för skolorna tillsynsansvar. Det innebär att utbildningsenheten svarar för auktorisation och tillsyn för fristående förskolor och insyn för de kommunala förskolorna. Utbildningsenheten bedömer utifrån tillsynen och insynen om det finns brister som måste åtgärdas och kan också besluta om föreläggande om allvarliga brister konstateras.

Utbildningsenheten kommer på kvalitetsdagen för chefer och huvudmän i februari 2018 att uppmärksamma frågan om digital kompetens och hur man kan mäta den på sin enhet som ett led i arbetet med att ta nästa steg i utvecklingen av digital kompetens.

Under våren 2018 kommer ett seminarium också att anordnas för rektorer, huvudmän och utbildningsnämnden med temat hur skolan ska stödja så att alla elever utvecklas i sitt lärande, där en nyligen genomförd forskningsstudie kommer att presenteras¹⁰. Under våren planeras också resultatdialoger med rektorer med årskurs 3–6.

För att stödja nyanlända elevers lärande kommer utbildningsenheten att anordna en workshop för lärare och studiehandledare om studiehandledning. Under året har ett seminarium om kartläggningsprocessen genomförts. Utbildningsnämnden delfinansierar ett projekt initierat av Svenska Akademien där Nacka gymnasium ingår. Syftet är att optimera

¹⁰ Att organisera för skolframgång, Maria Jarl, Ulf Blossing och Klas Andersson, 2017

nyanlända elevers förutsättningar att så snabbt som möjligt komma vidare i skolsystemet. Detta ska göras genom att bland annat ha tydliga och explicita mål för varje ämne och elevkategori och ge eleverna mycket undervisningstid.

Hanteringen av föräldrars val till förskoleklass och grundskola förändras under 2018. Skolvalet till hösten 2018 kommer att ske genom gemensam antagning och utbildningsenheten kommer också att ansvara för placeringar av elever som gör skolval under pågående läsår. Syftet är bland annat att processen ska bli mer rättssäker, att effektiv samverkan med skolhuvudmännen underlättas och att vårdnadshavare får bättre service.

Utbildningsenheten och näringslivsdirektören arbetar för att finna olika slags strategier som skulle kunna stimulera elever att i högre utsträckning än i dag söka gymnasieutbildning på ett yrkesprogram.

Barn och elever folkbokförda i Nacka

Nedanstående tabeller och diagram visar hur många Nackabarn och -elever som finns i respektive utbildningsverksamhet, vilka gymnasieprogram de går på samt vilken huvudman som ansvarar för verksamheten.

Tabell 4: Antal barn och elever folkbokförda i Nacka per utbildningsverksamhet, oktober 2017

Skolform	Antal barn och elever
Förskola	5 871
Pedagogisk omsorg	248
Förskoleklass	1 418
Grundskola	13 225
Grundsärskola	109
Fritidshem/familjefritidshem	5 872
Gymnasieskola	3 662
Gymnasiesärskola	38
Summa exkl fritidshem	24 571

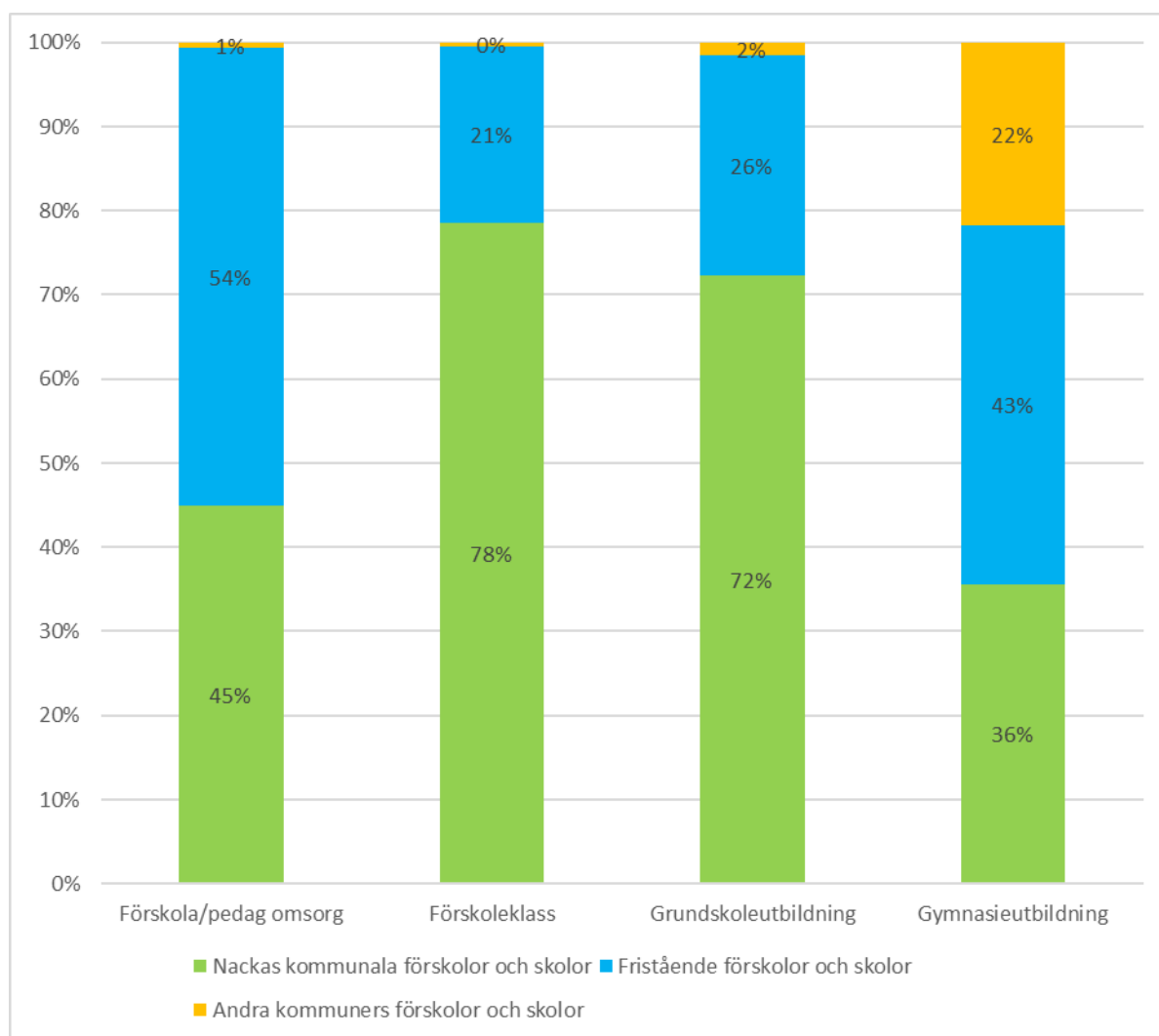
Tabell 5: Antal elever i gymnasieskolan folkbokförda i Nacka per program och regi, oktober 2017

Program	Nackas kommunala skolor	Fristående skolor	Kommunala skolor inom samverkansavtalet	Kommunala skolor utanför samverkansavtalet	Landstingskommunala skolor	Totalt	Andel
Bygg- och anläggningsprogrammet	22	6	5	1		34	1%
Barn- och fritidsprogrammet		14	23	2		39	1%
El- och energiprogrammet	43	34	10			87	2%
Ekonomiprogrammet	330	214	87	17		648	18%
Estetiska programmet	5	237	70			312	9%
Fordonsprogrammet		22	6			28	1%
Handels- och administrationsprogr		25	2			27	1%
Hotell- och turismprogrammet	10	7	12			29	1%
Humanistiska programmet		5	23	3		31	1%
Hantverksprogrammet	4	25	12			41	1%
International Baccalaureate		18	12	1		31	1%
Individuellt alternativ	8	18	8			34	1%
Preparandutbildning	3	5	1			9	0%
Språkintrödningsprogrammet	124	67	12			203	6%
Yrkesintroduktion		42	4		2	48	1%
Programinriktat individuellt val		20	8			28	1%
Industri tekniska programmet		1				1	0%
Naturvetenskapsprogrammet	291	235	163	14		703	19%
Naturbruksprogrammet		58		2	9	69	2%
Restaurang- och livsmedelsprogr		17	16			33	1%
Riksrekryterande/yrkesdansare		2	2	1		5	0%
Samhällsvetenskapsprogrammet	325	320	203	13		861	24%
Teknikprogrammet	132	144	33	2		311	8%
VVS- och fastighetsprogrammet		15	1			16	0%
Vård- och omsorgsprogrammet		18	15	1		34	1%
Totalt	1 297	1 569	728	57	11	3 662	
Andel	35%	43%	20%	2%	0%	100%	

Tabell 6: Antal elever i gymnasiesärskolan folkbokförda i Nacka per program och regi, oktober 2017

Program	Nackas kommunala skolor	Fristående skolor	Kommunala skolor utanför Nacka	Landstingskommunala skolor	Totalt	Andel
Administration, handel och varuhantering	1	1			2	5%
Estetiska verksamheter		2	2		4	11%
Fastighet, anläggning och byggnation			1		1	3%
Hotell, restaurang och bageri			3		3	8%
Hälsa, vård och omsorg		1	1		2	5%
Individuella programmet	9	6	11		26	68%
Totalt	10	10	18	0	38	100%
Andel	26%	26%	47%	0%		

Figur 6: Andel barn och elever folkbokförda i Nacka per typ av huvudman (regi), oktober 2017. Observera att avrundningsfel kan förekomma.

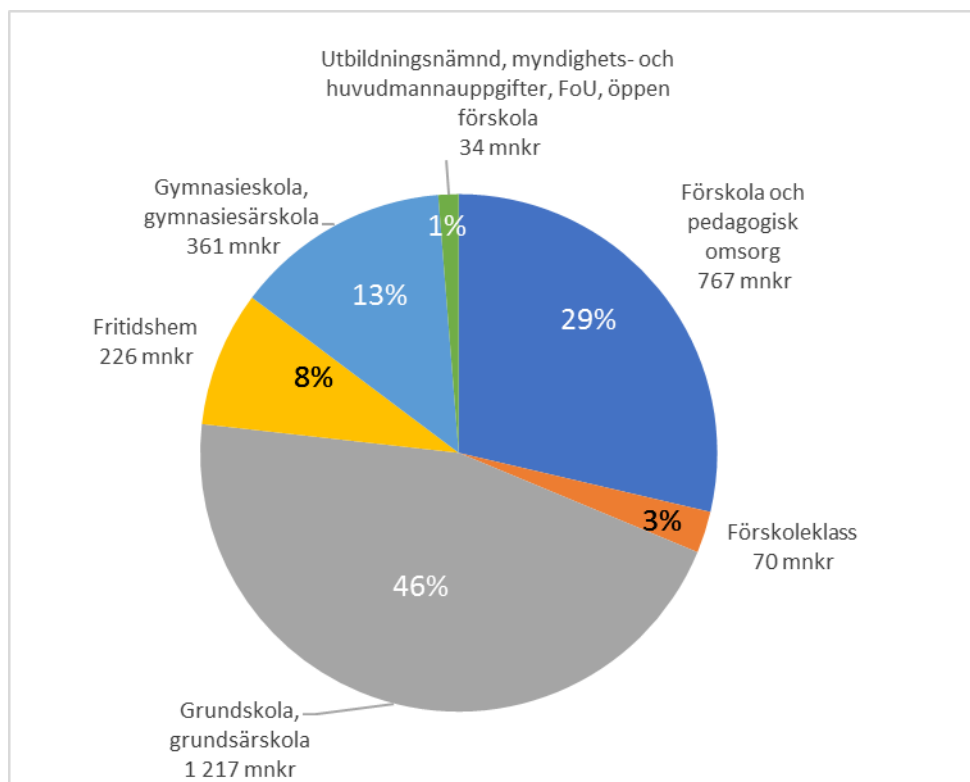

Ekonomi

Nedanstående tabell visar utbildningsnämndens kostnader 2017. Kostnaderna omfattar checkar och likvärdighetsgaranti för elever folkbokförda i Nacka, i både kommunal och fristående verksamhet. Därutöver ingår kostnader för öppen förskola, utbildningsnämnden, myndighets- och huvudmannauppgifter samt forskning och utveckling. Den totala kostnaden var 2 675 miljoner kronor.

Utbildningsnämnden stod för drygt hälften, 53 procent, av utgifterna i budgeten för hela Nacka kommun år 2017.

Figur 7 Utbildningsnämndens nettokostnader i miljoner kr, utfall 2017

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*